

ЗВІТ про огляд витрат державного бюджету

у сфері меліорації земель та експлуатації державних водогосподарських об'єктів комплексного призначення, міжгосподарських зрошувальних і осушувальних систем

Головного розпорядника коштів державного бюджету Міністерства аграрної політики та продовольства України

Ціль проведення огляду витрат державного бюджету: забезпечення ефективності експлуатації державного водогосподарсько-меліоративного комплексу

I. Опис поточної ситуації у сфері меліорація земель та експлуатація державних водогосподарських об'єктів комплексного призначення, міжгосподарських зрошувальних і осушувальних систем

У 2023 році створено нову бюджетну програму КПКВК 2804120 «Експлуатація державного водогосподарсько-меліоративного комплексу» (далі – бюджетна програма 2804120) відповідальним виконавцем якої визначено Держрибагентство.

Аналіз використання коштів загального фонду державного бюджету за 2023 рік

Законом України «Про Державний бюджет України на 2023 рік» за бюджетною програмою 2804120 затверджено видатки державного бюджету за загальним фондом та за спеціальним фондом.

Видатки за напрямками використання бюджетних коштів за 2023 рік

тис. грн

Напрямок використання бюджетних коштів	План	План зі змінами	Факт	Відхилення плану зі змінами від плану (+/-)	Відхилення факту від плану зі змінами (+/-)
Експлуатація державного водогосподарського комплексу	1 874 597,0	1 706 308,6	826 693,2	-168 288,4	-24 659,2
у т.ч. загальний фонд	681 857,3	513 568,9	488 909,7	-168 288,4	-24 659,2
спеціальний фонд	1 192 739,7	1 192 739,7	337 783,5		-854 956,2

Відхилення за загальним фондом пояснюються тим, що більшість невикористаних бюджетних асигнувань утворились за рахунок наявності підвідомчих організацій, які розташовані на територіях, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих російською федерацією відповідно до Переліку, затвердженого наказом Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України від 22.12.2022 № 309.

Під час розподілу асигнувань на 2023 рік для організацій, які знаходяться на тимчасово окупованих територіях Херсонської та Запорізької областей, також передбачаються бюджетні призначення на заробітну плату та нарахування на оплату праці. Більшість працівників таких організацій переведена у простій, оплата часу простою працівників здійснюється у розмірі двох третин тарифної ставки встановленого працівникові тарифного розряду (посадового окладу), відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 07.03.2022 «Деякі питання оплати праці працівників державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, що фінансуються або дотуються з бюджету, в умовах воєнного стану».

У зв'язку з недофінансуванням зазначених організацій утворилась економія коштів у сумі 168 288,4 тис. грн (за КЕКВ 2110 «Оплата праці» у сумі 137 518,5 тис. грн та за КЕКВ 2120 «Нарахування на оплату праці» у сумі 29 534,4 тис. грн, за КЕКВ 2230 «Продукти харчування» - 16,9 тис. грн, за КЕКВ 2272 «Оплата водопостачання та водовідведення» - 139,2 тис. грн, за КЕКВ 2274 «Оплата природного газу» - 1 079,4 тис. грн), на яку було зменшено видатки за загальним фондом державного бюджету (Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2023 рік» щодо фінансового забезпечення сектору безпеки і оборони та вирішення першочергових питань» від 06.10.2023 № 3415).

Зменшення бюджетних призначень на суму 168 288,4 тис. грн не вплинуло на результативні показники бюджетної програми за загальним фондом.

Аналіз видатків за загальним фондом державного бюджету за 2023 рік

тис. грн

Назва видатків за економічною класифікацією видатків бюджету	Закон України «Про Державний бюджет на 2023 рік» від 03.11.2022 № 2710-XI	Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2023 рік» щодо фінансового забезпечення сектору безпеки і оборони та вирішення першочергових питань» від 06.10.2023 № 3415	Звіт про надходження та використання коштів загального фонду (форма 2д) за 2023 рік
Видатки споживання – разом, з них:	681 857,3	513 568,9	513 568,9
Оплата праці	497 618,0	360 099,5	328 648,2
Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	74 752,3	73 533,7	73 331,7
Видатки розвитку			
Усього	681 857,3	513 568,9	513 568,9

Протягом 2023 року було внесено зміни до річного розпису Державного бюджету на 2023 рік згідно з довідками Міністерства фінансів України від 29.08.2023 № 08/23502 зменшення КЕКВ 2110 «Оплата праці» на суму 17 440,9 тис. грн та від 27.11.2023 № 08/32548 зменшення видатків за КЕКВ 2110 «Оплата праці» на суму 14 010,4 тис. грн, КЕКВ 2270 «Оплата комунальних послуг та енергоносіїв» на суму 202,0 тис. гривень.

Завдяки перерозподіленню коштів вдалося забезпечити фінансову стабільність водогосподарських організацій. Зокрема, зміни, які передбачали зменшення витрат на оплату праці (КЕКВ 2110) та оплату комунальних послуг і енергоносіїв (КЕКВ 2270), дозволили спрямувати ресурси на інші важливі потреби цих організацій, а саме на придбання матеріалів і обладнання, що допомогло забезпечити стабільну роботу водогосподарських організацій навіть в умовах обмежених бюджетних ресурсів.

Аналіз видатків за кодами економічної класифікації видатків бюджету за 2023 рік

тис. грн

Показники	План	План зі змінами	Касові видатки
КЕКВ 2110 «Оплата праці»	497 618,0	328 648,2	305 401,9
КЕКВ 2120 «Нарахування на оплату праці»	108 396,4	75 678,4	75 241,5
КЕКВ 2210 «Предмети, матеріали, обладнання та інвентар»	419,7	14 799,9	14 671,4
КЕКВ 2230 «Продукти харчування»	29,9	13,0	9,5
КЕКВ 2240 «Оплата послуг (крім комунальних)»	493,6	7 315,9	7 307,9

КЕКВ 2250 «Видатки на відрядження»	78,1	78,1	74,2
КЕКВ 2271 «Оплата теплопостачання»	458,7	458,7	408,0
КЕКВ 2272 «Оплата водопостачання та водовідведення»	545,2	355,1	251,9
КЕКВ 2273 «Оплата електроенергії»	67 652,3	67 652,3	67 182,3
КЕКВ 2274 «Оплата природного газу»	2 213,6	983,1	808,6
КЕКВ 2275 «Оплата інших енергоносіїв та інших комунальних послуг»	3 882,5	3 882,5	3 882,4
КЕКВ 2700 «Соціальне забезпечення»	53,5	53,5	23,5
КЕКВ 2800 «Інші поточні видатки»	15,8	13 650,2	13 646,6
ВСЬОГО за КПКВК 2804120	681 857,3	513 568,9	488 909,7

Згідно з наведеними в таблиці даними, найбільш питома вага видатків загального фонду державного бюджету це оплата праці та нарахування на оплату праці, які становлять 77,8 % від загальної суми видатків.

Фактичні видатки на оплату праці у сумі 305 401,9 тис. грн забезпечили виплату заробітної плати понад 3,4 тисячі працівників. Це дало змогу не допустити втрати кваліфікованих фахівців робітничих та інженерно-технічних професій, які забезпечують комплексне обслуговування гідротехнічних споруд, меліоративних систем, закритої та відкритої меліоративної мережі для безперебійного подавання води водокористувачам, або у разі підтоплення населених пунктів та сільськогосподарських угідь, для попередження та подолання наслідків водопіль (повеней).

Середня заробітна плата за 2023 рік склала 7 480 грн (мінімальна заробітна плата у 2023 році – 6700 грн).

Видатки, передбачені на 2023 рік за КЕКВ 2210 «Предмети, матеріали, обладнання та інвентар» у сумі 419,7 тис. грн та за КЕКВ 2240 «Оплата послуг (крім комунальних)» у сумі 493,6 тис. грн, не в повній мірі забезпечують виконання завдань та функцій покладених на водогосподарську організацію. Вони частково компенсуються за рахунок коштів спеціального фонду, але все одно існує постійний дефіцит коштів.

Тому внаслідок недофінансування організацій, які знаходяться на тимчасово окупованих територіях, було перерозподілено кошти загального фонду в межах бюджетної програми для організацій, які здійснюють свою діяльність на не окупованій території, зокрема на закупівлю матеріалів, інвентарю, запасних частин та пально-мастильних матеріалів для виконання функцій з експлуатації меліоративної інфраструктури, а також на закупівлю послуг із поточного ремонту та обслуговування техніки, проведення перевірки лічильників, страхування транспортних засобів тощо (відповідно до довідки Міністерства фінансів України від 29.08.2023 № 08/23502).

Інформація щодо використання додаткових коштів у сумі 21 202,5 тис. грн, які були перерозподілені в межах бюджетної програми

тис. грн

КЕКВ 2210 «Предмети, матеріали, обладнання та інвентар»		КЕКВ 2240 «Оплата послуг (крім комунальних)»	
Придбання запчастин та матеріалів для насосних станцій, гідротехнічних споруд, каналів, трубопроводів тощо	3 590,4	Послуги з ремонту насосно-силового та електротехнічного обладнання	2 977,1
Придбання запчастин та матеріалів для автотранспортних засобів та механізмів	1 837,8	Послуги з обстеження та періодичної перевірки засобів обладнання підвищеної небезпеки	592,9
Придбання пально-мастильних	3 365,1	Послуги з обслуговування	364,7

матеріалів		(супроводу) програмного забезпечення, юридичні послуги тощо	
Придбання матеріалів для здійснення поточного ремонту виробничих будівель	1 243,7	Послуги з атестації робочих місць, лабораторій тощо	5,3
Придбання інших матеріалів (засобів індивідуального захисту, пожежогасіння, аптечок, офісного устаткування та приладдя різного тощо)	4 343,2	Технічний огляд та страхування автотранспортних засобів	131,4
		Реєстрація права власності на земельні ділянки та нерухоме майно	1 539,4
		Інші послуги	1 211,5
Всього	14 380,2	Всього	6 822,3

Додатково виділені кошти дали змогу провести ремонтно-доглядові роботи, зокрема, здійснення підготовки захисних дамб та осушувальних систем (очистка від мулу та чагарнику) до роботи в осінньо-зимовий період, заміни мастила у трансформаторах насосних станцій та ін. Виконання доглядових робіт на об'єктах, які не задіяні в наданні платних послуг, ремонтних робіт, що виконуються власними силами на меліоративних системах, а також проведення поточного ремонту будівель та гідротехнічних споруд. Це дозволило підвищити надійність експлуатаційних об'єктів, а також зменшити ймовірність поломок та втрат від простою під час поливного сезону.

Касові видатки за КЕКВ 2270 «Оплата комунальних послуг та енергоносіїв» становлять 72 533,2 тис. грн, що становлять 14,8 % від загальної суми всіх видатків за бюджетною програмою. Видатки за КЕКВ 2273 «Оплата електроенергії» складають 67 182,3 тис. грн, що становлять 92,6 % від загальної суми комунальних послуг та енергоносіїв.

Незважаючи на високу вартість електроенергії, яка щороку збільшується, та надзвичайно високу затратність зрошувальних систем, які будувались в середньому близько 50 років тому та мають дуже низьку енергоефективність та надійність, застаріле, зношене обладнання, яке часто виходить з ладу, у 2023 році забезпечено зрошення на 38,8 тис. га та перекачано насосними станціями 234 333,0 тис. м³ води, здійснено опріснення водосховищ та підвідних каналів, а також поповнення водосховищ, з яких здійснюється зрошення протягом поливного сезону.

Видатки за КЕКВ 2800 «Інші поточні видатки» у сумі 13 646,6 тис. грн були використані для сплати податку на додану вартість.

У 2023 році відповідно до Закону України «Про організації водокористувачів та стимулювання гідротехнічної меліорації земель» (далі – закон про ОВК) вперше у власність організації водокористувачів (далі – ОВК) «Вода життя» була передана частина Суворовської зрошувальної системи (Одеська область).

Відповідно до Податкового кодексу України операції з безоплатної передачі необоротних активів є об'єктами оподаткування податком на додану вартість, платником податку в цьому випадку виступає бюджетна організація, що передає державне майно (Ізмаїльське управління водного господарства). Кошти для сплати податку на додану вартість були перерозподілені в межах бюджетної програми (довідка Міністерства фінансів України від 27.11.2023 № 08/32548).

Після передачі у власність ОВК «Вода життя» частини Суворовської зрошувальної системи, в Ізмаїльському УВГ було зменшено чисельність на 6 штатних одиниць, що відображено у паспорті бюджетної програми на 2024 рік (наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 16.02.2024 № 440). Економія фонду оплати праці склала близько 800,0 тис. гривень, що надало можливість підвищити розмір заробітної

плати працівникам управління.

Таким чином, відсоток використання коштів загального фонду державного бюджету склав 95,2 %, не профінансовані видатки у 2023 році за рахунок підвідомчих організацій, які розташовані на територіях, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих російською федерацією, склали 23 313,2 тис. гривень.

У повному обсязі забезпечено виплату заробітної плати працівникам, оплату комунальних послуг та енергоносіїв. За рахунок спеціального фонду частково здійснено оновлення основних фондів. Водночас реалізація бюджетної програми сприяла збереженню робочих місць, виконувались функції і завдання, задовольнялись інтереси суспільства відповідно до їх потреб.

Аналіз використання коштів спеціального фонду державного бюджету за 2023 рік

Фінансування видатків за спеціальним фондом передбачає попереднє його наповнення і подальше часткове використання, що забезпечує зменшення навантаження на загальний фонд.

Спеціальний фонд формується за рахунок надання платних послуг бюджетними організаціями, що передбачено Бюджетним кодексом України та визначено в положеннях організацій. Формування вартості платних послуг, визначення складу та механізму їх розподілу здійснюється з урахуванням вимог Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 31.12.1999 № 318, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 19.01.2000 за № 27/4248.

Наразі розроблено проект наказу Мінагрополітики щодо Порядку надання та визначення ціни платних послуг із подачі та відведення води бюджетними установами та організаціями, що належать до сфери управління Державного агентства України з розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм, яким буде визначено механізм формування ціни на послуги.

Законом України «Про Державний бюджет України на 2023 рік» за бюджетною програмою 2804120 затверджено видатки за спеціальним фондом у розмірі 1 192 739,7 тис. грн.

Відповідно до Звіту про надходження і використання коштів, отриманих як плата за послуги за 2023 рік (форма № 4-1), довідкою про зміни до кошторису на 2023 рік від 08.12.2023 № 499 було зменшено видатки за спеціальним фондом на 845568,9 тис. гривень.

Фактично протягом року на рахунок спеціального фонду надійшли кошти, отримані як плата за послуги, у сумі 342 741,6 тис. гривень (форма № 4-1д).

Показники	Надійшло коштів за 2023 рік (тис. грн)
За послуги, що надаються бюджетними установами згідно з їх основною діяльністю	336 895,9
Від додаткової (господарської) діяльності	5 291,4
Від оренди майна бюджетних установ, що здійснюється відповідно до Закону України «Про оренду державного та комунального майна»	36,7
Від реалізації в установленому порядку майна (крім нерухомого майна)	217,6
ВСЬОГО за КПКВК 2804120	342 741,6

Основна частина надходжень від надання платних послуг за бюджетною програмою 2804120 (98-99 %), які надають водогосподарські організації, це послуги

згідно з основною діяльністю бюджетних установ (забезпечення забору води юридичними і фізичними особами для поливу зрошуваних земель), проте більше 80 % цих надходжень щороку направляється на розрахунки з енергопостачальними компаніями за використану електроенергію, пов'язану із забезпеченням забору води для потреб водокористувачів.

Касові видатки за 2023 рік за спеціальним фондом, відповідно до Звіту про надходження і використання коштів, отриманих як плата за послуги (форма № 4-1д), склали 337 613,5 тис. грн, із загальної суми видатків найбільшу частину було спрямовано на КЕКВ 2273 «Оплата електроенергії» у сумі 265 816,2 тис. грн, що наведено нижче у таблиці.

Показники	Касові видатки за 2023 рік (тис. грн)
КЕКВ 2110 «Оплата праці»	21 608,4
КЕКВ 2120 «Нарахування на оплату праці»	4 244,4
КЕКВ 2210 «Предмети, матеріали, обладнання та інвентар»	23 238,1
КЕКВ 2230 «Продукти харчування»	24,0
КЕКВ 2240 «Оплата послуг (крім комунальних)»	6 255,4
КЕКВ 2250 «Видатки на відрядження»	46,1
КЕКВ 2272 «Оплата водопостачання та водовідведення»	84,8
КЕКВ 2273 «Оплата електроенергії»	265 816,2
КЕКВ 2274 «Оплата природного газу»	14,0
КЕКВ 2275 «Оплата інших енергоносіїв та інших комунальних послуг»	84,8
КЕКВ 2282 «Окремі заходи по реалізації державних (регіональних) програм, не віднесені до заходів розвитку»	9,5
КЕКВ 2700 «Соціальне забезпечення»	51,3
КЕКВ 2800 «Інші поточні видатки»	14 018,5
КЕКВ 3000 «Капітальні видатки»	2 032,0
ВСЬОГО за КПКВК 2804120	337 613,5

Аналіз ефективності надання платних послуг

Порівнюючи витрати та доходи від платних послуг, що надаються водогосподарськими організаціями 78 % від надходжень - це електроенергія, це кошти, які сплачують сільгоспвиробники і які ідуть транзитом для сплати електроенергії. Таким чином, за 2023 рік 9 водогосподарських організацій, які розташовані на підконтрольній Україні території, фактично надали послуг на суму 71,8 млн грн, а за січень-серпень 2024 року - на понад 80,0 млн гривень. Зберігається тенденція до нарощення платних послуг, що дає можливість знизити навантаження на загальний фонд державного бюджету.

Ефективність надання платних послуг водогосподарськими організаціями демонструє позитивну динаміку, що сприяє підтримці водного господарства в Україні. Нарощування таких послуг дозволяє не тільки покривати витрати на електроенергію, але й створювати передумови для більшої фінансової незалежності організацій від державного фінансування. Це також сприяє підвищенню якості послуг, що надаються сільгоспвиробникам, і забезпеченню сталого розвитку аграрного сектора.

Отже, незважаючи на воєнні дії на території України та недоотримання запланованих доходів від надання платних послуг підвідомчими організаціями, які розташовані на територіях, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих російською федерацією, за рахунок коштів спеціального фонду державного бюджету було придбано предметів, матеріалів і обладнання для забезпечення утримання меліоративної мережі в належному стані на суму 23,2 млн грн, сплачено за послуги -

понад 6,0 млн грн, для сплати інших поточних видатків витрачено коштів на суму понад 14,0 млн грн, а також на капітальні видатки, які взагалі не передбачені загальним фондом, використано понад 2,0 млн гривень.

Разом з цим, зменшення бюджетних призначень за загальним фондом на суму 168 288,4 тис. грн, вплинуло на обсяги в напрямі використання бюджетних коштів спеціального фонду та відповідно на результативні показники бюджетної програми.

При розрахунку показників паспорту враховувались показники бюджетних організацій, розташованих на територіях, окупованих російською федерацією. Видатки в обсязі 168 288,4 тис. грн зменшуються саме по цим бюджетним організаціям. Враховуючи зазначене, результативні показники бюджетної програми були відкориговані в бік зменшення, а саме:

№ з/п	Показники паспорта затвердженого наказом Мінагрополітики від 13.03.2023 № 434	Показники паспорта затвердженого наказом Мінагрополітики від 16.11.2023 № 1993
1	4. Обсяг бюджетних призначень/ бюджетних асигнувань – 1 874 597,0 тис. гривень, у тому числі загального фонду – 681 857,3 тис. гривень та спеціального фонду – 1 192 739,7 тис. гривень.	4. Обсяг бюджетних призначень/ бюджетних асигнувань – 1 706 308,6 тис. гривень, у тому числі загального фонду – 513 568,9 тис. гривень та спеціального фонду – 1 192 739,7 тис. гривень.
2	9. Напрями використання бюджетних коштів: 1. Експлуатація державного водогосподарсько-меліоративного комплексу (бюджетні установи та організації): загальний фонд – 681 857,3 тис. гривень, спеціальний фонд – 1 192 739,7 тис. гривень, разом – 1 874 597,0 тис. гривень. Усього: загальний фонд – 681 857,3 тис. гривень, спеціальний фонд – 1 192 739,7 тис. гривень, разом – 1 874 597,0 тис. гривень.	9. Напрями використання бюджетних коштів: 1. Експлуатація державного водогосподарсько-меліоративного комплексу (бюджетні установи та організації): загальний фонд – 513 568,9 тис. гривень, спеціальний фонд – 1 192 739,7 тис. гривень, разом – 1 706 308,6 тис. гривень. Усього: загальний фонд – 513 568,9 тис. гривень, спеціальний фонд – 1 192 739,7 тис. гривень, разом – 1 706 308,6 тис. гривень.
3	11. Результативні показники бюджетної програми:	11. Результативні показники бюджетної програми:
4	<i>2 продукту</i>	
5	1. Кількість підготовлених до роботи зрошувальних насосних станцій: загальний фонд – 0 шт., спеціальний фонд – 498, разом – 498 шт.	1. Кількість підготовлених до роботи зрошувальних насосних станцій: загальний фонд – 0 шт., спеціальний фонд – 173, разом – 173 шт.
6	3. Площа зрошення: загальний фонд – 0 тис. га, спеціальний фонд – 271,9 тис. га, разом – 271,9 тис. га.	3. Площа зрошення: загальний фонд – 0 тис. га, спеціальний фонд – 43,0 тис. га, разом – 43,0 тис. га.
7	4. Протяжність підготовлених до роботи зрошувальних каналів: загальний фонд – 0 км, спеціальний фонд – 744,6 км, разом – 744,6 км.	4. Протяжність підготовлених до роботи зрошувальних каналів: загальний фонд – 0 км, спеціальний фонд – 361,8 км, разом – 361,8 км.
8	<i>3. ефективності</i>	
9	1. Середні витрати на зрошення 1 га: загальний фонд – 0,0 грн, спеціальний фонд – 6294,1 грн.	1. Середні витрати на зрошення 1 га: загальний фонд – 0,0 грн, спеціальний фонд – 35885,4 грн.
10	<i>4. якості</i>	
11	1. Частка зрошених земель у загальній кількості земель, що обліковуються як зрошені: загальний фонд – 0,0 відс., спеціальний фонд – 43,5 відс.	1. Частка зрошених земель у загальній кількості земель, що обліковуються як зрошені: загальний фонд – 0,0 відс., спеціальний фонд – 6,9 відс.

Разом з цим, у 2023 році для організацій Рівненської області було спрямовано субвенції у сумі 86,3 тис. грн, відповідно до Звіту про надходження і використання коштів, отриманих як окремі субвенції з місцевого бюджету (форма № 4-4д):

Північному МУВГ спрямована субвенція місцевого бюджету державному бюджету на виконання програм соціально-економічного розвитку регіонів у сумі 29,5 тис. гривень.

Південному МУВГ спрямована субвенція місцевого бюджету державному бюджету, на виконання програм соціально-економічного розвитку у сумі 56,8 тис. грн, що надало можливість здійснити очистку від наносів ділянки регулюючого каналу РК-4 ПК82 ПК75.

Також, відповідно до Звіту про надходження і використання коштів, отриманих за іншими джерелами власних надходжень (форма № 4-2д) Північному МУВГ було надано благодійну допомогу у розмірі 83,7 тис. гривень.

Спрямування субвенцій для Північного та Південного МУВГ надало можливість частково забезпечити належне функціонування меліоративних систем, захист сільських територій від шкідливої дії води під час повеней і паводків, регулювання дії ґрунтових вод на осушених сільськогосподарських угіддях Рівненської області.

Щодо здійснення контролю за дотриманням бюджетного законодавства

Відповідно до статті 98 Конституції України, статті 4,7 і 23 Закону України «Про Рахункову палату» та рішення Рахункової палати від 23.05.2023 № 11-9 «Про здійснення позапланового заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту)», з метою перевірки, аналізу й оцінки правильності ведення, обліку та достовірності фінансової і бюджетної звітності Держрибагентства, а також чи така звітність надає у всіх суттєвих аспектах об'єктивний і достовірний огляд фінансового стану Держрибагентства, результатів його діяльності, грошових потоків за рік, а також перевірити, чи всі суттєві операції, відображені у фінансовій та бюджетній звітності Держрибагентства, відповідають нормативно-правовим актам з 11.03.2024 по 08.08.2024 було проведено аудит за період з 01.01.2023 по 31.12.2023.

Що стосується бюджетної програми 2804120, у Акті за результатами здійснення фінансового аудиту в Державному агентстві України з розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм від 08.04.2024 № 01-03-10/73 було зазначено, що аудитом встановлено недоліки, які мають вплив на фінансову звітність Держрибагентства. Так, у недотримання вимог розпорядження Кабінету Міністрів України від 12.08.2022 № 714-р «Про передачу цілісних майнових комплексів державних підприємств, установ та організацій до сфери управління Державного агентства з розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм» (далі – Розпорядження № 714-р), з боку Держводагентства не підписані акти приймання-передачі зі сфери управління Держводагентства до сфери управління Держрибагентства п'яти міжрайонних управлінь водного господарства, первісна вартість основних засобів яких становить - 1 003,8 тис. грн та залишкова вартість - 380,0 тис. грн, у тому числі: Берегівське міжрайонне управління водного господарства (первісна вартість основних засобів - 128,8 тис. грн, залишкова - 63,3 тис. грн); Виноградівське міжрайонне управління водного господарства (первісна вартість основних засобів - 269,2 тис. грн, залишкова - 133,2 тис. грн); Мукачівське міжрайонне управління водного господарства (первісна вартість основних засобів - 65,9 тис. грн, залишкова - 15,0 тис. грн); Тячівське міжрайонне управління водного господарства (первісна вартість основних засобів - 410,0 тис. грн, залишкова - 130,6 тис. грн); Державна організація (установа, заклад) «Ужгородське міжрайонне управління водного господарства» (первісна вартість основних засобів - 129,9 тис. грн, залишкова - 37,9 тис. грн).

Слід зазначити, що фінансова і бюджетна звітність шістнадцяти водогосподарських організацій та управлінь, переданих Розпорядженням № 714-р від Держводагентства до Держрибагентства, входить до консолідованої фінансової та зведеної бюджетної

звітності Республіканського комітету Автономної Республіки Крим по водогосподарському будівництву та зрошуваному землеробству, який не включений до Переліку цілісних майнових комплексів державних підприємств, установ та організацій, що передаються до сфери управління Державного агентства меліорації та рибного господарства, затвердженого Розпорядженням № 714-р.

Також на кінець 2023 року через відсутність відповідного фінансування не оформлено право власності щодо 435 земельних ділянок, що знаходяться користуванні міжрайонних управлінь водного господарства, переданих Розпорядженням № 714-р від Держводагентства до Держрибагентства. У зв'язку з цим їх вартість, відображена у консолідованій фінансовій звітності в сумі 125 559,8 тис. грн, не відповідає реальній вартості цих земельних ділянок, зокрема: Білгород-Дністровське МУВГ - із 61 земельної ділянки первісною вартістю 3 967,7 тис. грн не оформлено 55; Болградське МУВГ - із 3 земельних ділянок первісною вартістю 1 754,2 тис. грн не оформлено 2; Вільнянське МУВГ - із 62 земельних ділянок первісною вартістю 4 506,2 тис. грн не оформлено 62; Вознесенський МУВГ - на всі наявні 25 земельних ділянок первісною вартістю 14 909,6 тис. грн право власності не оформлено; Дністровське МУВГ - з 5 земельних ділянок первісною вартістю 1 137,1 тис. грн не оформлено 4; Ізмаїльське УВГ - з 8 земельних ділянок первісною вартістю 3 782,3 тис. грн не оформлено 7; Кілійське МУВГ - з 6 земельних ділянок первісною вартістю 1 764,4 тис. грн не оформлено 5; Північне МУВГ - із 175 земельних ділянок первісною вартістю 16 919,3 тис. грн не оформлено 124; Південне МУВГ - із 175 земельних ділянок первісною вартістю 77 956,1 тис. грн не оформлено право власності щодо 151 земельної ділянки.

Вищезазначені недоліки були відображені і у Звіті про результати фінансового аудиту Міністерства аграрної політики та продовольства України за 2023 рік, затвердженого Рішенням Рахункової палати від 23.07.2024 № 35-4 (далі – Звіт).

У Рекомендаціях наданих у Звіті зазначено:

Кабінету Міністрів України - вжити заходів щодо забезпечення виконання розпорядження № 714-р.

Державному агентству України з розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм - вжити заходів щодо забезпечення оформлення права постійного користування земельними ділянками, які перебувають у користуванні територіальних органів Держрибагентства та міжрайонних управлінь водного господарства, що належать до сфери управління Держрибагентства; визначення першочерговості такого оформлення з урахуванням фінансових ресурсів та наслідків збройної агресії рф; забезпечення при здійсненні обліку нефінансових активів, зокрема земельних ділянок, дотримання вимог НП(С)БОДС 121 «Основні засоби».

З метою виконання Звіту в частині рекомендацій для Держрибагентства, зазначених у Звіті, Держрибагентством розроблено План заходів щодо оформлення права постійного користування земельними ділянками, які перебувають у користуванні територіальних органів Держрибагентства та управлінь водного господарства, що належать до сфери управління Держрибагентства, який затверджено наказом Держрибагентства від 18.09.2024 № 437 (додається).

Щодо рентної плати за спеціальне використання води

Водогосподарські організації отримують дозвіл на спеціальне водокористування і відповідно сплачують рентну плату щодо обсягів води, які використовуються виключно на власні потреби (питні та санітарно-гігієнічні потреби в адмінбудівлі та полив територій біля будівель, баз, дільниць тощо).

Аналіз стану бюджетної програми станом на 01.09.2024

Законом України «Про Державний бюджет України на 2024 рік» передбачено видатки державного бюджету за загальним фондом – 797 538,7 тис. грн та за спеціальним фондом – 365 959,6 тис. гривень.

Інформація щодо передбачених розмірів кошторисних призначень та фактичних видатків установ і організацій Держрибагентства на 2024 рік за загальним фондом станом на 01.09.2024.

Показники	Передбачені видатки на 2024 рік (тис. грн)	Касові видатки за січень-серпень 2024 року (тис. грн)
КЕКВ 2110 «Оплата праці»	584 935,0	225 941,7
КЕКВ 2120 «Нарахування на оплату праці»	127 398,8	54 851,9
КЕКВ 2210 «Предмети, матеріали, обладнання та інвентар»	425,1	165,8
КЕКВ 2230 «Продукти харчування»	29,0	14,7
КЕКВ 2240 «Оплата послуг (крім комунальних)»	493,6	216,1
КЕКВ 2250 «Видатки на відрядження»	85,0	30,3
КЕКВ 2271 «Оплата тепlopостачання»	605,6	237,1
КЕКВ 2272 «Оплата водопостачання та водовідведення»	491,8	113,9
КЕКВ 2273 «Оплата електроенергії»	76 320,9	61 359,6
КЕКВ 2274 «Оплата природного газу»	1 608,0	411,8
КЕКВ 2275 «Оплата інших енергоносіїв та інших комунальних послуг»	5 070,0	0,0
КЕКВ 2710 «Виплата пенсій і допомоги»	55,0	28,6
КЕКВ 2800 «Інші поточні видатки»	20,0	3,0
ВСЬОГО за КПКВК 2804120	797 538,7	343 374,5

Фактично за січень-серпень 2024 року на рахунок спеціального фонду державного бюджету надійшли кошти, отримані як плата за послуги, які надаються водогосподарськими організаціями у сумі 317 870,1 тис. грн, що складає майже 90 % від затвердженого плану на 2024 рік. Досягнутий рівень надходжень за 8 місяців свідчить про ефективність діяльності водогосподарських організацій і їхню здатність досягати фінансових показників, навіть в умовах воєнного стану.

Показники	Затверджено на 2024 рік (тис. грн)	Надійшло коштів за січень-серпень 2024 року (тис. грн)
За послуги, що надаються бюджетними установами згідно з їх основною діяльністю	358 485,9	312 731,3
Від додаткової (господарської) діяльності	6 676,0	4 481,7
Від оренди майна бюджетних установ, що здійснюється відповідно до Закону України «Про оренду державного та комунального майна»	476,8	241,3
Від реалізації в установленому порядку майна (крім нерухомого майна)	320,9	415,8
ВСЬОГО за КПКВК 2804120	365 959,6	317 870,1

Зокрема, Держрибагентством ведеться активна робота щодо залучення місцевих органів влади, іноземних державних та недержавних інституцій до відновлення та розвитку гідротехнічної меліорації в Україні. Частина проектів вже практично реалізується.

Так, на сьогодні через Японське агентство міжнародного співробітництва (JICA) реалізується проект міжнародної технічної допомоги «Програма екстреного відновлення (фаза 2)» (РКК № 5289-02, Субпроект № 8 «Невідкладна підтримка аграрного сектору»). Цим сегментом грантової допомоги, реалізація якого розпочалася у 2023 році, передбачене постачання у 2024 році експлуатаційним організаціям Держрибагентства понад 90 одиниць сучасної техніки провідних японських та світових виробників – екскаваторів, тракторів, бульдозерів, кранів, тралів, тягачів, пікапів, косарок, земснарядів загальною вартістю 1 763 000 000 JPY (понад 12 млн USD). Наразі японськими партнерами вже передано водогосподарським організаціям Держрибагентства 32 одиниці сучасної техніки провідних світових виробників – колісні та гусеничні екскаватори, універсальні екскаватори-навантажувачі, бульдозери, трали, багатоцільовий земснаряд-амфібія WaterMaster Classic V загальною вартістю близько 6 млн USD. Ця техніка вже істотно підвищила ефективність виконання ремонтних та доглядових робіт на об'єктах державної меліоративної інфраструктури за рахунок низьких експлуатаційних витрат та високої надійності і оперативності.

Також у 2024 році розпочато реалізацію наступного спільного проекту з JICA – це відновлення державних меліоративних систем у Одеській області. У червні-грудні 2024 року проводиться обстеження 55 зрошувальних систем та вибір з них 3 систем, які будуть модернізовані за рахунок грантової допомоги у 2025-2026 роках.

Також, з метою залучення інвестицій від Європейського банку реконструкції та розвитку, Держрибагентством ведеться доопрацювання проектною пропозиції до інвестиційного проекту «Реконструкція, модернізація та переоснащення об'єктів інженерної інфраструктури зрошувальних систем у Одеській області» (загальний об'єм очікуваних інвестицій – 36,4 млн євро), метою якого є забезпечення надійного доступу сільгоспвиробників Одеської області в зоні дії Нижньодністровської та Татарбунарської зрошувальних систем до водних ресурсів для ведення сталого зрошуваного землеробства та економічної доцільності їх подальшої експлуатації.

В рамках грантової угоди між урядом Французької Республіки та урядом України щодо сприяння відновленню і підтримці критичної інфраструктури та пріоритетних секторів економіки України планується реалізація проекту з модернізації насосно-силового обладнання державних меліоративних систем у Запорізькій, Одеській та Рівненській областях. Проект передбачає заміну майже 200 одиниць морально та технічно застарілих насосних агрегатів на сучасні енергоефективні аналоги. Орієнтовна сума грантової допомоги — 15 млн євро, строк завершення проекту — січень 2026 року.

Робота щодо залучення міжнародної допомоги у відновлення та розвиток гідротехнічної меліорації триває та є одним з пріоритетів роботи Держрибагентства.

У 2021 році на замовлення Одеської обласної адміністрації було розроблено проекти щодо капітального ремонту та модернізації 12 зрошувальних систем у Одеській області на загальну початкову вартість робіт близько 756,8 млн гривень. Проекти не комплексні, а направлені на вирішення найактуальніших питань зрошувальних систем. А саме:

№ з/п	Назва зрошувальної системи	Загальна кошторисна вартість, тис. грн	Перелік робіт
1	Нагірнянська	24 082,1	Реконструкція магістрального каналу
2	Котловинська	92 982,4	Переоснащення насосної станції НС-1 «Перемога», заміна напірних трубопроводів, встановлення шаф автоматичного керування насосами

3	Білгород-Дністровська	120 126,7	Реконструкція насосних станцій НСП-6, НСП-2, облицювання каналу плитами
4	Кілійська рисова	43 224,0	Заміна насосних агрегатів НС «Осушувальна», НС-1, НС-2, НС «Дружба 1», монтаж вакуумного трубопроводу
5	Банівська	65 452,7	Ремонт напірного трубопроводу
6	Татарбунарська	118 904,7	Капітальний ремонт ЗНС-6, ЗНС-7
7	Мічурінська	11 882,9	Заміна насосних агрегатів НС, ремонт напірного трубопроводу, розчистка підвідного каналу
8	Лісківська	25 821,4	Заміна насосних агрегатів, розчистка підвідного каналу, монтаж рибозахисної споруди
9	Ташбунарська	17 426,8	Заміна напірного трубопроводу
10	Суворовська	16 065,9	Реконструкція НСП-1, НСП-2, НСП-3, НСП-6, заміна напірних трубопроводів
11	Ізмаїльська	17 181,0	Реконструкція магістрального каналу
12	Троїцько-Граданицька	206 613,2	Реконструкція НС

У зв'язку з початком війни 24.02.2022 реалізація цих проектів не була розпочата.

У 2024 році за кошти Одеської обласної військової адміністрації оновлено проектно-кошторисну документацію щодо 3 проектів, які на сьогодні реалізуються (пункт 1, 9, 11 таблиці):

Ташбунарська зрошувальна система – капітальний ремонт напірного трубопроводу;

Ізмаїльська зрошувальна система – реконструкція магістрального каналу;

Нагірнянська зрошувальна система – реконструкція магістрального каналу.

Частина робіт за цими проектами виконана до початку зрошувального сезону у березні-квітні 2024 року, завершення робіт заплановане після завершення поливного сезону у жовтні-листопаді 2024 року. Актуалізована загальна вартість робіт, які фінансуються Одеською обласною військовою адміністрацією, складає близько 100 млн. гривень.

II. Узагальнена інформація про результати оцінки ефективності реалізації державної політики та відповідних витрат державного бюджету з відповідними висновками щодо:

актуальності та узгодженості цілей і завдань державної політики, визначених стратегічними і програмними документами

Стратегічні цілі і завдання державної політики передбачені Законом України «Про меліорацію земель», Законом про ОВК, постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2015 № 895 «Про затвердження Положення про Державне агентство України з розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм», Стратегією зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року (далі – Стратегія), схваленою розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.08.2019 № 688-р, розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21.10.2020 № 1567-р «Про затвердження плану заходів з реалізації Стратегії зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року» та визначені ціллю і метою паспорту бюджетної програми КПКВК 2804120.

Стратегією передбачено:

модернізацію міжгосподарських мереж, зокрема:

заміну насосно-силового обладнання на головних насосних станціях, станціях підкачки та дренажних станціях, а також здійснення заходів із влаштування протифільтраційних облицювань на каналах;

оснащення міжгосподарських систем сучасними засобами обліку води та автоматизації процесів водоподачі, водорозподілу та водовідведення, які можуть облаштовуватися на водозабірних спорудах вузлів підготовки води з метою доведення показників її якості до встановлених вимог.

Перелік та черговість виконання заходів з модернізації визначаються індивідуально для кожної системи за результатами технічної інвентаризації та енергоаудиту, за наявності попиту у сільськогосподарських товаровиробників на розширення площ зрошення та з урахуванням стану використання потенціалу зрошувальних систем;

відновлення дренажних систем у зоні осушення.

Технічний стан дренажних систем у зоні осушення характеризується переважно двома станами - задовільним, за якого системи перебувають в робочому (працездатному) стані і можуть виконувати свої функції в проектному режимі, і незадовільним, за якого відновлення працездатності дренажних систем буде можливим лише завдяки здійсненню заходів із модернізації.

До першочергових заходів з модернізації дренажних систем належать роботи з розширення функціональних можливостей таких систем регулювання водного режиму ґрунту протягом усього періоду вегетації.

Відповідно до плану заходів з реалізації Стратегії Держрибагентством виконано наступні заходи.

Впродовж 2022-2024 років створено та зареєстровано 47 ОВК (14 - впродовж I півріччя 2024 року), у тому числі 39 - в зоні зрошення у Вінницькій, Дніпропетровській, Київській, Кіровоградській, Миколаївській, Одеській, Полтавській, Харківській, Херсонській, Черкаській областях, а також 8 - в зоні осушення у Київській, Житомирській, Черкаській, Чернігівській областях.

Зареєстрованими ОВК відповідно до Закону про ОВК та водогосподарськими організаціями Держрибагентства здійснюються заходи щодо розроблення документації із землеустрою для визначення меліоративної мережі для внесення відповідних відомостей до Державного земельного кадастру. Станом на 01.08.2024 до Державного земельного кадастру внесено відповідні відомості щодо 14 меліоративних систем.

70 відсотків насосних станцій меліоративних систем у сфері управління Держрибагентства оснащені засобами обліку води. Ведеться планова робота щодо оснащення насосних станцій сучасними засобами обліку води та модернізації застарілих вузлів обліку води.

Протягом 2023-2024 років діяльність Держрибагентства була спрямована на підтримку меліоративних систем і забезпечення ефективної підготовки до поливного сезону, важливу роль відіграли заходи щодо збереження існуючих меліоративних систем, а також їх часткове відновлення власними силами.

Фінансування цих заходів здійснювалося в рамках бюджетної програми 2804120. Використання бюджетних коштів здійснювалось відповідно до бюджетного законодавства, за цільовим призначенням.

Таким чином, державна політика щодо експлуатації водогосподарсько-меліоративного комплексу була спрямована на досягнення довгострокових цілей: ефективне використання існуючих меліоративних систем, підтримка аграрного сектору, а також створення умов для подальшого розвитку меліоративної інфраструктури.

відповідності витрат бюджету пріоритетам державної політики, визначеним стратегічними і програмними документами

Видатки державного бюджету на забезпечення ефективності експлуатації

державного водогосподарсько-меліоративного комплексу здійснюються відповідно до Бюджетного кодексу України, Закону України про Державний бюджет, узгоджуються з пріоритетами державної політики, визначеними Указом Президента України від 30.09.2019 № 722/2019 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» та Планом пріоритетних дій Уряду на 2023 рік, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.03.2023 № 221.

Витрати спеціального фонду державного бюджету України відповідають пріоритетам державної політики, визначеним стратегічними і програмними документами. Одним із ключових завдань є підтримка водогосподарських організацій, які відіграють важливу роль у забезпеченні належного функціонування меліоративних систем.

Завдяки ефективній роботі водогосподарських організацій у 2023 році вдалося забезпечити наповнення спеціального фонду державного бюджету на 342,7 млн гривень. Це досягнення підкреслює важливість водних ресурсів для розвитку економіки, зокрема в сільськогосподарській сфері, де велике значення має зрошення.

Протягом січня–серпня 2024 року спеціальний фонд поповнився на 317,8 млн грн, що свідчить про продовження успішного використання водних ресурсів і їх раціонального управління. Ці кошти, як правило, спрямовуються на підтримку і розвиток інфраструктури водного господарства, модернізацію меліоративних систем, заходи з енергоефективності та забезпечення водопостачання.

За рахунок коштів спеціального фонду державного бюджету у 2023 році було придбано предметів, матеріалів і обладнання для забезпечення утримання меліоративної мережі в належному стані на суму 23,2 млн грн, сплачено за послуги - понад 6,0 млн грн, для сплати інших поточних видатків витрачено коштів на суму понад 14,0 млн грн, а також на капітальні видатки, які взагалі не передбачені загальним фондом, спрямовано понад 2,0 млн грн.

Досягнутий рівень надходжень за 8 місяців свідчить про ефективність діяльності водогосподарських організацій і їхню здатність досягати фінансових показників, навіть в умовах воєнного стану.

відповідності витрат бюджету встановленим вимогам, правильності та повноти їх розрахунку в бюджетних документах

З метою своєчасної та якісної підготовки пропозицій до проекту Державного бюджету України на відповідний рік Міністерство фінансів України доводить інструкції з підготовки бюджетних запитів, що можуть запроваджувати фінансові обмеження, організаційні й інші вимоги, яких зобов'язані дотримуватися всі розпорядники бюджетних коштів у процесі підготовки бюджетних запитів, і граничні показники видатків та надання кредитів з державного бюджету.

Підготовка бюджетного запиту здійснюється відповідно до Інструкції з підготовки бюджетних запитів, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 21.12.2022 № 450, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 22.02.2023 за № 322/3978.

Зокрема Держрибагентство разом з бюджетним запитом подає потрібну для здійснення Мінфіном аналізу бюджетного запиту інформацію, до складу якої, в тому числі, входять:

розрахунки показників, включених до бюджетного запиту, в тому числі щодо капітальних видатків, із зазначенням факторів, що впливають на обсяг видатків та надання кредитів, визначених з урахуванням галузевих особливостей;

інформація щодо врахування гендерного аспекту під час формування бюджетних показників;

підтвердні документи (у разі потреби);

перелік бюджетних програм, здійснення заходів за якими у плановому бюджетному періоді потребуватиме розроблення порядків використання коштів державного бюджету або внесення змін до раніше затверджених, з наведенням суті нових порядків або змін до чинних.

Відповідно до Бюджетного кодексу України головний розпорядник бюджетних коштів розробляє та протягом 45 днів з дня набрання чинності законом про Державний бюджет України затверджує за погодженням з Міністерством фінансів України паспорт бюджетної програми, з урахуванням вимог наказу Міністерства фінансів України від 29.12.2002 № 1098 «Про паспорти бюджетних програм», зареєстровано в Міністерстві юстиції України від 21.01.2023 за № 47/7368.

Також у визначені терміни Держрибагентство подає звіт про виконання паспортів бюджетних програм.

Під час підготовки паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання, Держрибагентство використовує планові та звітні показники, щорічні звіти про діяльність, відомості управлінського обліку водогосподарських організацій, утримання яких здійснюється за рахунок бюджетної програми.

Бюджетна та фінансова звітність складається згідно з наказами Міністерства фінансів України від 24.01.2012 № 44 «Про затвердження Порядку складання бюджетної звітності розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів, звітності фондами загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування», від 28.02.2017 № 307 «Про затвердження Порядку заповнення форм фінансової звітності в державному секторі та Змін до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку в державному секторі 101 «Подання фінансової звітності».

Таким чином Держрибагентство забезпечує відповідність витрат бюджету встановленим вимогам, правильності та повноти їх розрахунку в бюджетних документах.

зв'язку між витраченими коштами та отриманим результатом

В рамках бюджетної програми 2804120 за 2023 рік, витрачені кошти були спрямовані на досягнення визначених цілей і завдань державної політики, що підтверджується результативними показниками. Основні зв'язки між витраченими коштами та отриманими результатами полягають у наступному:

Ціль державної політики: відновлені та модернізовані меліоративні системи.

Завдяки цим заходам було підготовлено до експлуатації:

131 зрошувальну насосну станцію;

79 польдерних і дренажних станцій;

309,7 км зрошувальних каналів;

1124 км осушувальних каналів.

Це дозволило забезпечити зрошення площі в 38,8 тис. га та осушення 374 тис. га земель.

За рахунок коштів спеціального фонду були придбані різні види обладнання, яке забезпечило модернізацію і ефективне функціонування меліоративних систем.

Серед основних закупівель:

3 одиниці енергообладнання (з витратами 186,7 тис. грн за одиницю);

6 одиниць електросилового обладнання (98,7 тис. грн за одиницю);

3 одиниці засобів малої механізації (91,6 тис. грн за одиницю);

1 одиниця автотранспортної техніки (477,3 тис. грн);

2 одиниці комп'ютерного обладнання (24,2 тис. грн за одиницю).

Ці закупівлі підвищили технічну спроможність державних водогосподарських об'єктів та поліпшили їхню ефективність.

Ефективність використання коштів.

Загальний фонд державного бюджету був використаний на 95,2 %, що свідчить про високу ефективність фінансування. Незначна частина коштів залишилася невикористаною організаціями, що розташовані на територіях, де тривають бойові дії або які тимчасово окуповані. Невикористані видатки склали 23 313,2 тис. грн.

Спеціальний фонд у частині власних надходжень був виконаний на 28,3 % порівняно з планом на 2023 рік. Однак, за результатами аналізу надходжень за січень-

серпень 2024 року, спеціальний фонд наповнений майже на 90 % від плану на рік, що свідчить про поліпшення фінансових показників та їх планування.

Витрачені кошти мали прямий позитивний вплив на підготовку та підтримку експлуатації зрошувальних і осушувальних систем. Інвестиції в модернізацію технічного обладнання та інфраструктури дозволили підвищити ефективність виконання функцій і завдань покладених на водогосподарські організації, що сприяє розвитку сільського господарства.

ефективності надання публічних послуг за рахунок бюджетних коштів, рівня забезпечення потреб, задоволення інтересів отримувачів/користувачів і надавачів публічних послуг

За бюджетною програмою 2804120 надання публічних послуг не передбачено.

повноти (інформативності) та якості документів, що формуються головним розпорядником бюджетних коштів і застосовуються у бюджетному процесі (бюджетні запити, паспорти бюджетних програм тощо)

Інформація, що зазначена в бюджетних запитах, паспортах бюджетної програми, звітах про виконання паспортів бюджетної програми є інформативною та актуальною.

ефективності системи управління бюджетними коштами

Витрати державного бюджету у сфері меліорації земель та експлуатації водогосподарських об'єктів є важливою складовою стратегії сталого розвитку аграрного сектора України. Меліорація дозволяє ефективно використовувати сільськогосподарські угіддя за допомогою контролю водного режиму ґрунтів, що підвищує їх родючість та запобігає деградації.

Основні напрями бюджетних витрат у цій сфері включають:

реконструкцію та модернізацію меліоративних систем;
будівництво нових об'єктів меліорації.

Однак, відповідно до бюджетної програми 2804120 капітальні видатки на модернізацію меліоративних систем за загальним фондом не передбачені. Фінансування оновлення та ремонту основних засобів здійснюється лише за рахунок власних надходжень, отриманих від водокористувачів, що зокрема включають оплату за послуги з подачі води для поливу. Такі кошти, в основному, спрямовуються на усунення аварійних ситуацій, які виникають через тривалу експлуатацію меліоративних систем.

Основні досягнення за 2023 рік:

зрошено 38,8 тис. га сільськогосподарських земель;
насосними станціями перекачано 234,3 млн м³ води;
підготовлено до роботи 309,7 км зрошувальних каналів;
підготовлено до роботи 131 зрошувальну насосну станцію та 79 польдерних і дренажних насосних станцій;
осушено та забезпечено водовідведення на 374 тис. га земель;
підготовлено до роботи 1124 км осушувальних каналів.

Ці результати є важливими для забезпечення продовольчої безпеки держави, оскільки зрошувальні системи гарантують, а зазвичай і значно підвищують урожайність сільськогосподарських культур — до 2-2,5 разів більше, ніж на незрошуваних землях. В умовах кліматичних змін, таких як глобальне потепління, зрошувальні системи є гарантією стабільного врожаю навіть за несприятливих погодних умов. Одночасно, осушувальні системи захищають сільськогосподарські угіддя та населені пункти від підтоплень і затоплень, що є особливо важливим у разі паводків.

Таким чином, реалізація бюджетної програми 2804120 не лише підтримує стабільність у сільськогосподарському секторі, але й сприяє зміцненню продовольчої безпеки країни, ефективно вирішуючи проблеми водопостачання та захисту земель.

III. Варіанти досягнення цілі огляду

Ціллю проведення огляду витрат державного бюджету є забезпечення ефективності експлуатації державного водогосподарсько-меліоративного комплексу

1. Опис варіанта 1

1.1. Назва варіанта «Залучення коштів органів місцевої влади та міжнародних інституцій для забезпечення експлуатації, відновлення та розвитку державної меліоративної інфраструктури»

1.2. Завдання, спрямовані на реалізацію варіанта 1

Держрибагентством ведеться активна робота щодо залучення місцевих органів влади, іноземних державних та недержавних інституцій до відновлення та розвитку гідротехнічної меліорації в Україні.

Через Японське агентство міжнародного співробітництва (JICA) розпочато реалізацію спільного проекту з JICA – відновлення державних меліоративних систем у Одеській області. У червні-грудні 2024 року проводиться обстеження 55 зрошувальних систем та вибір з них 3 систем, які будуть модернізовані за рахунок грантової допомоги у 2025-2026 роках.

На сьогодні японськими партнерами вже передано водогосподарським організаціям Держрибагентства 32 одиниці сучасної техніки, та до кінця 2024 року планується отримання ще 66 одиниць.

Також, з метою залучення інвестицій від Європейського банку реконструкції та розвитку, Держрибагентством ведеться доопрацювання проектної пропозиції до інвестиційного проекту «Реконструкція, модернізація та переоснащення об'єктів інженерної інфраструктури зрошувальних систем у Одеській області» (загальний об'єм очікуваних інвестицій – 36,4 млн євро), метою якого є забезпечення надійного доступу сільгоспвиробників Одеської області в зоні дії Нижньодністровської та Татарбунарської зрошувальних систем до водних ресурсів для ведення сталого зрошувального землеробства.

В рамках грантової угоди між урядом Французької Республіки та урядом України щодо сприяння відновленню і підтримці критичної інфраструктури та пріоритетних секторів економіки України планується реалізація проекту з модернізації насосно-силового обладнання державних меліоративних систем у Запорізькій, Одеській та Рівненській областях. Проект передбачає заміну майже 200 одиниць морально та технічно застарілих насосних агрегатів на сучасні енергоефективні аналоги. Орієнтовна сума грантової допомоги — 15 млн євро, строк завершення проекту — січень 2026 року.

Робота щодо залучення міжнародної допомоги у відновлення та розвиток гідротехнічної меліорації триває та є одним з пріоритетів роботи Держрибагентства.

1.3. Прогноз очікуваного впливу реалізації варіанта на сферу

Об'єкти впливу	Очікуваний вплив
Отримувачі/користувачі публічних послуг	Надання Держрибагентством публічних послуг у сфері меліорація земель та експлуатація державних водогосподарських об'єктів комплексного призначення, міжгосподарських зрошувальних і осушувальних систем не передбачено законодавством
Надавачі публічних послуг	Надання Держрибагентством публічних послуг у сфері меліорація земель та експлуатація державних водогосподарських об'єктів комплексного призначення, міжгосподарських зрошувальних і осушувальних систем не передбачено законодавством

Гендерна рівність	Не впливає
Інфраструктура надання послуг	Надання Держрибагентством публічних послуг у сфері меліорація земель та експлуатація державних водогосподарських об'єктів комплексного призначення, міжгосподарських зрошувальних і осушувальних систем не передбачено законодавством
Екологія	Зазначені заходи матимуть позитивний вплив, у тому числі й у сфері адаптації до зміни клімату (пом'якшення наслідків зміни клімату), зокрема на запобігання опустелюванню південних і південно-східних регіонів України
Інше	-

1.4. Фінансово-економічне обґрунтування варіанта

Не потребує додаткового фінансування з державного бюджету.

1.5. Ризики реалізації варіанта

Ризик	Шляхи запобігання/мінімізації ризику
Не визначені	-

1.6. Заходи, відповідальні виконавці та строки їх реалізації

Назва заходу	Відповідальний виконавець	Строк реалізації	Індикатор виконання
Реконструкція, модернізація та відновлення меліоративних систем	Мінагрополітики Держрибагентство	2025-2026 роки	Зменшення втрат води, зменшення експлуатаційних витрат, збільшення енергоефективності насосних станцій

2. Опис варіанта 2

2.1. Назва варіанта «Реалізація державної політики, у сфері меліорації земель в межах існуючих бюджетних призначень».

2.2. Завдання, спрямовані на реалізацію варіанта 2

Підвищення ефективності використання наявних коштів у сфері меліорації земель можна досягти завдяки:

1. Оптимізації структури.

Проведення аналізу існуючої структури та визначення ключових функцій організацій, виявлення неефективних функцій. Адміністративні витрати часто складають значну частину бюджетів, проведення оптимізації може знизити ці витрати без шкоди для основної діяльності. Так, наприклад, зменшення кількості штатних одиниць або їх перерозподіл відповідно до актуальних потреб дозволить зекономити на оплаті праці.

2. Оперативному перерозподілу бюджетних призначень між розпорядниками бюджетних коштів та в межах бюджетної програми.

Підвищення ефективності планування, контролю за використанням бюджетних коштів, що дозволить уникнути нецільових або неефективних витрат, регулярний аналіз витрат і результатів допоможе виявити неефективні витрати та вчасно здійснити коригування.

3. За рахунок передачі майна до ОВК.

Передача майна до ОВК дозволяє зменшити навантаження на державний бюджет, знизити витрати на обслуговування та ремонт інфраструктури, включаючи витрати на електроенергію, обслуговування та ремонтні роботи. Вивільнені кошти можуть бути перенаправлені на інші важливі потреби.

2.3. Прогноз очікуваного впливу реалізації варіанта на сферу

Об'єкти впливу	Очікуваний вплив
Отримувачі/користувачі публічних послуг	Надання Держрибагентством публічних послуг у сфері меліорація земель та експлуатація державних водогосподарських об'єктів комплексного призначення, міжгосподарських зрошувальних і осушувальних систем не передбачено законодавством
Надавачі публічних послуг	Надання Держрибагентством публічних послуг у сфері меліорація земель та експлуатація державних водогосподарських об'єктів комплексного призначення, міжгосподарських зрошувальних і осушувальних систем не передбачено законодавством
Гендерна рівність	Не впливає
Інфраструктура надання послуг	Надання Держрибагентством публічних послуг у сфері меліорація земель та експлуатація державних водогосподарських об'єктів комплексного призначення, міжгосподарських зрошувальних і осушувальних систем не передбачено законодавством
Екологія	Зазначені заходи матимуть позитивний вплив, у тому числі й у сфері адаптації до зміни клімату (пом'якшення наслідків зміни клімату), зокрема на запобігання опустелюванню південних і південно-східних регіонів України
Інше	

2.4. Фінансово-економічне обґрунтування варіанта

Не потребує додаткового фінансування з державного бюджету.

Крім того, у разі продовження військової агресії російської федерації проти України, економія коштів може скласти близько 150,0 млн грн, з урахуванням інфляції.

2.5. Ризики реалізації варіанта

Ризик	Шляхи запобігання/мінімізації ризику
-	-

2.6. Заходи, відповідальні виконавці та строки їх реалізації

Назва заходу	Відповідальний виконавець	Строк реалізації	Індикатор виконання
Відновлення та модернізація меліоративних систем	Мінагрополітики Держрибагентство	2025-2030 роки	Зменшення експлуатаційних витрат

IV. Порівняння варіантів

Критерії порівняння	Варіант 1	Варіант 2
Вплив на витрати та надходження бюджету	Збільшення надходжень до спеціального фонду державного бюджету за рахунок більш ефективного виконання ремонтних та доглядових робіт	Оптимізація витрат загального фонду державного бюджету
Сильні сторони	Оптимізація витрат державного бюджету на відновлення зрошувальних систем	Зменшення навантаження на загальний фонд державного бюджету
Слабкі сторони	Не визначені	Не визначені
Ризики	Не визначені	Не визначені
Інші		

Пропозиції робочої групи щодо оптимального варіанта для досягнення цілі огляду
Оптимальним є варіант 1.

V. Окремі позиції членів робочої групи